

başyazı

5 haziran seçimlerine nasıl gelindi

HASAN TAŞAN

Ülkemizde seçimlere bu kadar umudun bağlandığı bir başka dönem daha yaşanmamıştır. Son aylarda herkesin her yerde konuşup tartıştığı konu olmanın ötesinde şiddet ve terörün, işlenen cinayetlerin, derinleşen ekonomik krizin gözardı edilmesini sağlayan olayda olmuştur. Kitleleri bu ölçüde etkileyen böylesi olay birkaç kişinin veya siyaset adamının subjektif niyetleri ile yaratılamaz. Bu gelişme objektif gerçekliğe dayanan ve uzun dönemi kapsayan bir sürecin kaçınılmaz sonucudur. Bu nedenle seçimleri iyi değerlendirmek için, 12 Mart faşist darbesinden günümüze kadar uzanan süreci gözden geçirmek gerekmektedir.

12 Mart faşist darbesi bir yanı ile gelişen devrimci mücadeleyi ve yükselen toplumsal muhalefeti dizginlenmemiş işkence ve terörle dağıtmayı sağlarken, diğer yanı ile de hakim sınıfların kendi iç çatışmalarını tekeller lehine çözümlmeye çalışıyordu. Ve en önemli görevi de bu ikili işlevi uzun dönem sağlayacak faşist devlet biçimine geçmekti. Fakat gelişen olaylar "balyoz harekâtı" ile faşizmin erken doğum yapmasını sağladı. Bu da diktatörlüğün kanlı dişlerini kitlelere açıkça teşhir etti. Bin-

lerce yurtseverin hapishanelere doldurulması ve sörgüsüz sualsiz yüzlerce yurtseverin katledilmesine, hakim sınıfların kendi iç çatışmaları da eklenince, faşist yönetimin kitlelerden tecrit olması kaçınılmaz hale geldi. Hakim sınıflar sonu tecrit olan bu yönetimin uzun müddet yaşamıyacağını kavrayınca seçimleri tek çıkar yol olarak gördüler. 1973 seçimleri işte böyle bir gelişmenin ürünü oldu.

Baskı şiddet ve terör halk yığınlarının önüne demokratik hak ve özgürlükleri birinci derecede önemli sorun olarak koydu. 1973 seçimleri CHP'nin bu talepleri işleyerek toplumsal muhalefeti kendi bünyesine kanallize etmesini ve en büyük parti olarak da meclise girmesini sağladı.

Çok kısa süren CHP + MSP koalisyonu döneminde meydana gelen en önemli olay şüphesiz ki "Kıbrıs Barış Harekâtı" dır. Şövenizmin alabildiğine geliştirildiği bu dönem bir yanda kitlelerin Ekonomik - Demokratik taleplerini gözardı etmelerini sağlarken, diğer yandan da CHP ve onun lideri Sayın Ecevit'i "Kıbrıs Fatih'i" olarak mitleştirdi.

Hakim sınıflar arasında derinleşmeye başlayan kendi iç çelişkileri tüm siyasal partileri etkilerken, CHP ve MSP koalisyonunu tehdit etmeye CHP, MSP ilişkilerini gerginleştirmeye başladı. Bu durumdan yararlanmayı düşünen CHP yöneticileri Kıbrıs çıkarması ile yükselen prestijlerini oya tahvil etmek için koalisyonu bozarak seçime gitmeyi planladı.

Fakat 12 Mart darbesi ile şapkasını alarak kaçan Demirel halkın "o artık iktidar olamaz" yargısını ve Ecevit'in topladığı prestiji kırmanın yollarını arıyordu. Koalisyon bozulur bozulmaz bazı tekелci sermaye guruplarının -özellikle Çukurova sermayesinin- finanse ettiği "mebus pazarı" yolu ile 4 partili MC ortaklığını kurdu. Ve böylece 2 yılı aşkın bir süre 200'e yakın yurtseverin sokaklarda katledildiği işkence ve terörün, sürgün ve yağmanın en amansızlaştığı bir dönem yaşandı. Bütün bunlar ekonomik ve siyasal krizin derinleştiği ülkemizin dünyadan tecrit olduğu ve döviz darboğazının aşılabilir duruma geldiği dönemde yapılarak kitlelerin gözleri başka olaylara çevrildi. Açlık ve sefaletin önüne can güvenliği ve insan olmanın asgari koşulu olan özgürlük talepleri geçti.

Bütün bunlar bir yanı ile toplumsal muhalefetin yükselmesini sağlarken diğer yanı ile ekonomik ve siyasal krizi derinleştiriyordu. Bilindiği gibi sermayenin hakim iki eğilimi vardır. Birincisi işçi hareketine her türlü tavizi reddeden zorbalık yöntemi, diğeri de politik hakların gelişmesine yönelik "liberalizm" yöntemidir. Ülkemizde ekonomik ve siyasal krizin derinleştiği günümüzde zorbalık yöntemi ile ülkeyi yönetmek veya faşist devlet biçimine geçmek tekellerin ve onların siyasal temsilcilerinin daha çok tecrit olmasını beraberinde getirebilirdi. O halde öne çıkarılması gereken reformcu eğilim ve bunu sağlamanın tek yolu da erken seçimdir.

Bu konuda sermaye sözcüleri; "Erken seçimin savunulmasının nedeni Türkiye'nin içinde bulunduğu ekonomik çıkmazdan bugünkü siyasal ortamda kurtulmasının olanaksız hale gelmiş olmasıdır (1) derken seçimlerden 2 büyük partinin güçlenerek çıkmasını ve bilhassa CHP - AP koalisyonu veya CHP'nin tek başına iktidar olmasını zorunlu görüyorlardı. Fakat CHP - AP koalisyonu için "AP'nin lider kadrosunun değişmesi" gerektiğini belirtiyorlardı. Bu sağlanamadığı takdirde CHP'nin tek başına iktidar olması da tercih edilen çözüm yollarından biridir. Bu konuda bir başka sermaye sözcüsü "CHP'nin denenmesinde ona umut bağlayanlar açısından zorunluluk vardır" diyerek savımızı kanıtlamaktadır. (2)

Sermaye sözcüleri faşist devlet yapısına geçmenin günümüz Türkiye'sinde yararlı olamayacağını görmekte-dirler. "Eğer... Demokrasi hâlâ ayakta ise Milletin önemli parçasının Ecevit idaresini bekleyişindendir" (3) Tesbiti ile aslında devrimci mücadeleden ve CHP tabanında oluşan ilerici potansiyelden duydukları endişeyi belirtmektedirler. Amaç CHP "umudunun" umutsuzluğa dönüştürülmesi böylece CHP'nin başarısızlığı ile sosyalizmi mahkûm etmektir. Bu engeller kaldırılınca faşist devlet biçimine geçmenin gündemde olacağı "Ecevit deneyinin başarısızlığı halinde böyle bir durum kaçınılmaz olur" (4) diyerek açıkça ifade edilmektedir.

Ve böylece, sermayenin yukarıda belirtilen eğilim ve tesbitleri ile 5 Haziran erken seçimlerine gidildi. Seçim sonuçları CHP'nin tek başına iktidar kurabileceği sayısal çoğunluğu sağlamadı. Ancak Ecevit tarafından oluşturulan Bakanlar Kurulu güvenoyu alabilecek niteliktedir. Sermaye sözcüleri kurulan hükümetin güvenoyu alabilmesi için açıkça eğilim belirtmektedirler.

Bütün bu olaylar olup biterken bizim asıl endişemiz seçimlerin ortaya çıkardığı en önemli gerçeğin gözardı edilmesidir. Bu da ülkemizdeki FAŞİST hareketin bir milyona yakın oy alması ve kitle tabanını yaratmış olmasıdır. Ayrıca gözden kaçırılan ikinci gerçek de, faşizmin hükümet değişimi ile değil kapitalist sistemin değiştirilmesi ile ortadan kaldırılacağıdır. Seçim sarhoşluğu ve hızla gelişen olaylar bazı devrimci çevrelerinde bu gerçekleri gözden kaçırmalarına neden olmuştur. Bu kaçırış her ne kadar siyasetlerinden kaynaklanıyorsa da hayatın kendisi doğruyu gösterecektir.

Yapılması gereken, yanlışları görerek onları düzeltmek, kitleleri doğru ilkeler etrafında mücadeleye seferber etmektir.

Kaynak : 1 — Mümtaz Zeytinoğlu, Sermaye Çevreleri Seçimler için ne düşünüyor, Cumhuriyet Nisan, 1977.

2 — a.g.k. Ertuğrul Soysal

3 — a.g.k. Ertuğrul Soysal

4 — a.g.k. Ertuğrul Soysal